

Lunds universitet
Sociologiska institutionen

**Cannabisbruk och
rättfärdigande på nätet**

Författare: **Eric Olsson**

Kandidatuppsats: **SOCK01, 15hp**

Vårterminen 2014

Handledare: **Mats Beronius**

Abstract

The goal of this study is to find out if participation in an Internet forum can help participants in that Internet forum justify an illegal use of cannabis. Today the most commonly used narcotic in Sweden is Cannabis (CAN 2012). Still, the drug has remained illegal over many years and the Swedish drug policy remains restrictive towards drug use. This paper uses Howard S. Becker's three forms of social control to find out if active participation in an Internet forum can help users justify their illegal marijuana consumption. The three forms of social control are; 1. *supply*: control through limiting of supply making the drug difficult to obtain 2. *secrecy*: control through the necessity of keeping ones use of cannabis secret from non users 3. *morality*: the definition of the act as immoral (Becker 1991). This paper suggests different ways in which the forum users avoid social control, rendering them ineffective, thus justifying their illegal Cannabis consumption. The empirical data consists of quotations from conversations at the Internet forum Flashback.org which have been held between the users of Flashback-forum. The data has then been coded and sorted into typologies suggesting different ways the forum users justify their cannabis use. Results of the study show that through participation in the forum the user can to some extent avoid Becker's social control. Social control is evident within the daily lives of the people who constitute the data; through active participation, the users can only to some extent avoid the social control thus (partially) justifying their cannabis consumption by speaking to each other. For this reason active participation within Flashback-forum will not help its users justify their cannabis consumption fully. It should be noted that due to the methodological approach, which excludes interactions with the people who constitute the data, this paper can not answer to how its conclusions correspond to the way the forum users themselves believe they justify their cannabis consumption.

Key words: cannabis, Internet forum, justification, social control, Becker

Författare: **Eric Olsson**

Titel: **Cannabisbruk och rättfärdigande på nätet**

Kandidatuppsats: **SOCK01, 15hp**

Vårterminen 2014

Handledare: **Mats Beronius**

Sociologiska institutionen

Innehållsförteckning

1. Inledning och Problemformulering	4
1.2 Syfte	5
1.3 Översikt tidigare forskning	6
2. Teori	8
2.1 Becoming a Marihuana User	8
2.2 Marihuana use and social control	9
3. Forskningsmetod och angreppssätt	12
3.1 Flashback-forum	12
3.2 Urval trådar och inlägg från trådar	13
3.3. Analys: kodning	14
3.4 Exempel: deduktiv kodning	15
3.5 Exempel: Induktiv kodning	16
3.6 Analys: Typologier	16
3.7 Metodens förtjänster och begränsningar	17
3.7.1 Kodning	17
3.7.2 Typologier	17
3.7.3 Begränsningar	18
4 Resultat och analys	19
4.1 Tillgång	19
4.2 Diskretion, Rädslan att bli upptäckt	20
4.3 Moral	22
”Vi mot dem” - cannabis i media	22
4.4 Moral och ”glorifiering”	25
5. Slutsats	27
Referenser	31

1. Inledning och Problemformulering

Cannabis sativa är en växt som genom åren varit orsak till en mängd debatter i samhället. Många personer uppskattar ruset som kan nås då man röker knopparna som finns på växten. Vissa personer anser även att rökandet har medicinska fördelar. Själv märker jag av hur vanligt förekommande cannabis är i samhället, som dessutom är den vanligaste drogen i Sverige med drygt 150 000 svenskar som någon gång ska ha provat drogen (CAN 2012). För mig känns denna siffra rimlig då jag anser att majoriteten av mina vänner hade svarat likadant. Jag känner även personer som anser sig vara aktiva brukare då de berättat för mig att de röker cannabis åtminstone en gång per dag. Skulle jag själv en dag vilja köpa eget cannabis hade jag vänt mig till dessa personer. Av denna anledning upplever jag det inte särskilt svårt att få tag på cannabis, och jag tror inte att jag är ensam om den inställningen.

Ändå är Sverige vad Ted Goldberg, professor vid Högskolan i Gävle, kallar för ett prohibitionsland som har en nolltolerans mot droger, och vårt drogpolitiska paradig tar sin utgångspunkt i att all icke-medicinsk konsumtion av narkotika är förbjudet enligt lag (Goldberg 2012). Det faktum att cannabis är så vanligt förekommande i ett prohibitionsland som Sverige är vad som har inspirerat detta arbete.

Jag funderade ett tag över huruvida medier har inverkan på cannabiskonsumtionen i Sverige. Jag syftar då till medier vars budskap om cannabis är av en positiv karaktär. En studie från Brian A. Primack, Erika L. Douglas och Kevin L. Kremer visar att det faktiskt finns ett samband mellan exponering för cannabis i populärmusik och cannabisbruk. Studien genomfördes i tre olika amerikanska grundskolor på elever som gick i nionde klass. Totalt omfattade undersökningen 959 elever. Resultaten visade att eleverna i snitt exponerades för 27 cannabisreferenser i populärmusik dagligen, samt att de elever med högst exponering av cannabisreferenser i populärmusik hade en nästan dubbelt så stor sannolikhet att ha använt cannabis under de senaste 30 dagarna, jämför med eleverna med minst exponering (Primack et.al. 2009).

Kan medieexponering vara en av anledningarna till varför cannabis är så vanligt förekommande? Mig veterligen är det sällan svensk media förmedlar budskap om cannabis. Visserligen har den relativt nyblivna legaliseringen av cannabis i den amerikanska delstaten Colorado väckt nytt liv i cannabisdebatten så att vi på senare tid kommit att ta del av fler budskap om cannabis än vad som tidigare varit fallet. För att ta reda på vilken roll medier spelar bland cannabisbrukare själva började

jag följa användare som skriver om sina åsikter och erfarenheter om cannabisbruk på internetforumet Flashback. Bland det som skrevs av användarna fann jag bl.a rap-artister som *Snoop Dogg*, *Afroman*, *Dr.Dre* och *General Knas* vilka är kända för sin cannabisreferenser i sin musik. Men det var inte bara musik som postades på forumet. Användarna delade med sig av bland annat videor, dokumentärer, reportage, bilder och skvallerpress där cannabis diskuterades. Cannabis var ämne för hundratals diskussioner inom olika sammanhang, Flashback-forum verkade vara en arena där personer obehindrat kan prata om sina erfarenheter av cannabis och cannabisbruk. Det är därför relevant att studera närmare om ett forum av detta slag kan ha en inverkan på dess användares bruk av cannabis.

Howard S. Becker (1991) föreslår att en cannabisbrukare inom ett samhälle där cannabisbruk är olagligt måste handskas med tre former av social kontroll som gör att ett cannabisbruk försvåras. Denna sociala kontroll gör sig till känna genom 1) lagar som förhindrar att drogen kan införskaffas, 2) att cannabisbrukare känner att de måste hålla sitt bruk hemligt för personer som de inte vill ska veta av att de är brukare 3) moraliska föreställningar som gör att cannabisbruk ses ned på och stigmatiseras.

Många av diskussionerna på Flashback-forum rörde samma sociala fenomen som Becker förklarar är resultat av den sociala kontrollen. Jag bestämde mig för att undersöka om användarna via nyttjandet av internetforumet kunde komma att undvika Beckers teorier som beskriver hur social kontroll förhindrar ett illegalt cannabisbruk.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur personer på internetforumet Flashback rättfärdigar sitt cannabisbruk. Detta kommer göras genom att testa om Beckers teorier om social kontroll gör sig till känna hos användarna på Flashback-forum, samt att undersöka hur användarna undkommer den sociala kontrollen. Inlägg skrivna av användarna på forumet kommer analyseras för att se hur den sociala kontrollen undviks.

Följande forskningsfrågor kommer att besvaras:

- Är den sociala kontroll påtaglig bland användarna på forumet?

- Kan forumet vara tillhjälp för dess användare att rättfärdiga sitt cannabisbruk?
- Är Beckers teorier om social kontroll relevanta för syftet att undersöka hur cannabisbruk rättfärdigas?

1.3 Översikt tidigare forskning

Nedan följer en kort bibliografisk översikt på tidigare forskning relaterad till cannabisbruk. De författare som presenteras har inte inkluderats i det teoretiska arbetet under denna uppsatts eftersom de inte direkt berör frågan om hur cannabisbruk rättfärdigas. Men de berör centrala samhällsfrågor gällande drogkonsumtion (särskilt cannabiskonsumtion) som tillsammans ger en djupare insyn på forskningen kring cannabis.

När man utför en studie om cannabis är det lätt att komma in på legaliseringsdebatten. **Ted Goldberg** är kritisk till den svenska drogpolitiken och menar att den baseras på tro snarare än kunskap. I en artikel (Goldberg 2012) presenterar han vad som talar för respektive emot att en legalisering/avkriminalisering av cannabis skulle leda till en väsentlig ökning av problematisk narkotikakonsumtion. Något absolut svar finns inte menar Goldberg, det beror på vilken teori man värdesätter och hur man bland annat definierar problematisk konsumtion. Enligt den biokemiska teorin leder drogbruk till förändringar i det centrala nervsystemet i hjärnan vilket har inverkan på individens beteende. Detta leder till att individen blir beroende och inte längre kan kontrollera sin konsumtion. Argument som talar emot en ökning av problematisk konsumtion är det psykosociala tänkandet – teori två - som skiljer på rekreativkonsumtion och problematisk konsumtion. Här innebär problematisk konsumtion, till skillnad från rekreativkonsumtion, att konsumtionen leder till försämringar i individens liv vad gäller fysisk hälsa, levnadsförhållandens, sociala relationer, ekonomi osv. De flesta av oss växer upp med ett *psykosocialt skydd* mot problematisk konsumtion där vi lär oss att man inte vill vara en problematisk konsument. Detta talar för att en legalisering/avkriminalisering inte ökar den problematiska konsumtionen, då gemene man "täcks" av det psykosociala skyddet. Enligt Goldberg finns det ingen som vet om en legalisering/avkriminalisering av narkotika skulle medföra en ökning/ icke-ökning av problematisk konsumtion, det är bara en åsikt som dominerar. För att bli säkra måste en legalisering/avkriminalisering ske under en period och göra hållbara vetenskapliga utvärderingar för att se vad som händer (Goldberg 2012).

Parker (2005) har i sin studie undersökt normalisering av drogbruk bland brittiska ungdomar. I Storbritannien likt Sverige är det olagligt att röka cannabis. Med normalisering avser Parker att

undersöka hur drogbruk har på senare tid kommit att bli en del av livsstilen hos ”vanliga” brittiska ungdomar. Fem aspekter av drogbruk har undersökts för att undersöka normaliseringen bland ungdomar: 1) tillgång och åtkomst till droger, 2) antal ungdomar som provat droger, 3) frekvens av droganvändning, 4) inställning till vad som är resonabelt rekreativt drogbruk, framför allt bland icke brukare, 5) kulturell inställning till drogbruk, baserat på undersökningar av hur droger presenteras i tv och filmsammanhang. Med utgångspunkt i dessa fem aspekter kommer Parker fram till att normaliseringen av resonabelt rekreativt drogbruk, i Storbritannien, är i en pågående normaliseringsprocess. Vad gäller konsumtionen av cannabis har denna nått längst i normaliseringsprocessen (jämfört med andra droger) och rekreativ cannabis konsumtion är till stor del normaliserad. Med andra ord finns det ingen större skillnad mellan ungdomar som röker cannabis jämfört med de som inte röker. Enligt Parker bör Storbritannien inte vänta sig en ökning i testande av illegala droger, detta på grund av att ”konventionellt” folk besitter tillräckligt med droger för att en person som vill prova för första gången kan förlita sig på vänner för att förse dem med droger, istället för att vända sig till en etablerad langare.¹

Sznitman (2007) har i en studie gått ut för att vidare testa normaliseringstesen från Parker på studenter från Sverige och Schweiz. Sznitman menar att Parkers normaliseringstest brister i avseende att den i princip utesluter att reflektera över den faktiska drogkonsumtionen i Storbritannien. Sznitmans mål i denna studie är att kombinera två aspekter av normaliseringen: kulturell normalisering, vilket är den typ av normalisering Parkers undersökning täcker, och beteendena som reflekterar den kvantitativa drogkonsumtionen. Resultatet visar att varken Sverige eller Schweiz har genomgått en total kulturell normalisering då sociala faktorer separerar brukare från icke brukare. Vidare visar undersökningen att det inte nödvändigtvis råder ett samband mellan kulturell normalisering och hög drogkonsumtion. Enligt undersökningen visade de schweiziska ungdomarna en väsentligt högre konsumtion av cannabis än de svenska, men bägge länderna var under liknande stadier av kulturell normalisering.

Goldberg, Parker och Sznitman sammanfattar två punkter utifrån cannabisforskning som har varit av intresse för detta arbete. Goldberg visar på argumentet för att en nolltolerans mot droger inte nödvändigtvis är den politik som löser problem relaterade till problematisk drogkonsumtion. Detta är ett argument som bör uppmärksammas under ett arbete där målgruppen för undersökningen är

¹ Detta är en viktig social mekanism för normaliseringsprocessen som Parker kallar för sortering, engelska: ”sorting”. Vid en undersökning uppgav 65% av unga briter att dess källa för illegala droger var en kompis eller en kompis kompis. 15% uppgav att de fick sina droger från en etablerad langare.

cannabisbrukare och då vissa av personerna som presenteras uppger sig vara kritiska till den svenska drogpolitiken. Parker visar att brittiska ungdomars inställning till cannabis är på väg mot en normalisering vilket innebär att skillnaden mellan cannabisbrukande och icke-brukande ungdomar är mindre än vad den en gång varit. Sznitman testar denna slutsats mot statistiska siffror över faktisk drogkonsumtion i Sverige och Schweiz vilket visar att normalisering inte nödvändigtvis kan förklaras utifrån hur mycket droger ungdomar konsumerar.

Detta arbete kommer att applicera teorier från Howard S. Becker (1991) om cannabisbruk och social kontroll på för att testa hur cannabisbruk rättfärdigas inom ramarna av ett modernt internetforum. Arbetet blir ett tillskott till den nuvarande litteraturen om cannabisbruk i Sverige genom att titta specifikt på hur användare av ett internetforum rättfärdigar sitt användande genom interaktioner med varandra.

2. Teori

I Howard S. Beckers verk *Outsider* (1991) som handlar om avvikandets sociologi visar Becker bland annat vad det är som gör marijuanabrukare, (vilket är den del av boken som mitt arbete fokuserar på) och jazzmusiker till outsiders. Vidare visar Beckers verk hur avvikande beteende är ett resultat av lagar och dess vidmakthållande. Huvudsakligen har fokus lagts på Beckers forskning i avvikandets sociologi.

Detta arbete är unikt i avseende att applicera och testa ifall Beckers teorier om social kontroll gör sig till känna på ett internetforum. Vidare är syftet med uppsatsen (se sektion 1.2) centrerat kring Beckers teorier. Av denna anledning har ingen teoretiker utöver Becker applicerats under detta arbete.

2.1 Becoming a Marijuana User

I *Becoming a Marijuana User* (Becker 1991:40-58) skriver Becker om vilka sociala och psykologiska kunskaper en person måste lära sig för att kunna bruka drogen för njutnings skull. Om inte personen gör detta kommer brukandet inte fortskrida menar Becker. Beckers undersökning baseras på 50 intervjuer där han har fokuserat på intervjupersonernas erfarenheter till drogen. Becker har fokuserat på förändringar i attityd till cannabis hos intervjupersonerna, anledningar till attitydförändringar och hur de använder drogen. Baserat på hur personerna svarade har han kunnat

urskilja tre steg som varje cannabisbrukare går igenom från det att han provat cannabis för första gången till det att han blivit en van användare.

Först och främst måste man lära sig den rätta rök-tekniken som gör att personen uppnår effekten av att vara hög. Om man röker en marijuanacigarett på fel sätt får man inte i sig de ämnen som framkallar ruset. Enligt Becker blir en nybörjare oftast inte hög första gången han röker, men han har hört om hur ett rus borde kännas vilket får honom att prova fler gånger. Genom att delta i grupper där marijuana röks kommer han så småningom att lära sig den korrekta tekniken, vilket också är nödvändigt för att inleda nästa steg.

Som ett andra steg måste individen kunna identifiera drogens effekter. Med andra ord måste man förstå koppling mellan rökandet, sensationerna som upplevs efter att röken inhaleras och inse att han är påverkad.

Det tredje steget måste personen associera sensationerna som positiva och trevliga. Enligt Becker kan en person lära sig att röka på rätt sätt, inse att han är hög men lär sig aldrig att uppskatta ruset som drogen ger och kommer därför att avsluta sin cannabiskarriär. Becker hävdar att effekterna av marijuanarökande inte nödvändigtvis är behagligt till en början, utan förmågan att uppskatta ruset är en social process som kommer av att man socialiseras in i den "rätta" perceptionen av drogen. Där cannabisruset är något man eftersträvar och vill nå.

2.2 Marihuana use and social control

Den andra delen av Beckers verk har titeln *Marihuana Use and Social Control* (1991; 59-78). I denna del inleder Becker med ett påstående att det inte enbart är tillräckligt för en person att lära sig uppskatta ett cannabis-rus. Han måste även kunna hantera de former av social kontroll från samhället som får cannabisbruk att framstå som olämpligt, tabubelagt eller bådadera. Social kontroll, menar Becker, styr en individs beteende primärt genom tillämpande av makt och sanktioner. Med andra ord innebär detta för en cannabisbrukare att han inte bör låta sig påverkas av personer som betraktar cannabisbruk negativt. Likaså behöver han kunna undvika personer som skulle vilja bestraffa cannabisbrukare med tillämpande av lagliga sanktioner. Vidare förklarar Becker att cannabisbrukare genomgår en karriär där hans användande av drogen ökar i takt med att hans inställning till social kontroll ändras. I det första stadiet är personen en nybörjare som prövar drogen för första gången, i det andra blir han en tillfällig användare där konsumtionen är sporadiskt

och oregelbundet och i det tredje steget blir personen en regelbunden användare där brukandet blir till en daglig rutin.

Becker vill analysera de beteenden som gör att den sociala kontrollen successivt blir mindre effektiv i takt med att cannabisbrukaren klättrar genom karriärstegen. Detta gör han genom att presentera tre former av social kontroll som han anser har högst potential att förhindra personer från att bruka cannabis. Jag kommer nu redogöra för de tre typerna av social kontroll:

Tillgång (Becker 1991, p62-66)

Tillgången till cannabis begränsas först och främst av lagar som gör innehavande och brukande av drogen straffbart. Detta gör att personer som vill få tag på cannabis måste vända sig till den illegala drogmarknaden för att få tag på någon som erbjuder försäljning av droger. Dessa personer gynnas av att hålla låg profil då de jobbar utanför lagens gränser och är därmed inte lättillgängliga för personer som aldrig tidigare handlat illegala varor.

Om vi utgår ifrån en person som aldrig rökt cannabis menar Becker att personen måste vända sig till en större grupp människor som har för vana att bruka cannabis ifall han själv vill inleda ett cannabisbruk. Efter att han gjort detta kommer han med stor sannolikhet att ges möjlighet att prova drogen själv. Nu när han har kontakt med en grupp individer uppfyller han villkoren för att kunna övergå från nybörjare till den oregelbundna användaren. Detta eftersom han har bättre möjligheter att röka cannabis, men måste fortfarande förlita sig på chansen att hans bekant innehar drogen och kan dela med sig. Upphör kontakten så upphör även bruket menar Becker.

Diskretion (Becker 1991, p66-72)

För att ett cannabisbruk ska fortskrida måste en brukare hålla sitt användande hemligt för icke-brukaren. Detta behov menar Becker baseras på rädslan av att icke-brukaren upptäcker brukarens nyttjande av drogen och kommer därmed bestraffa brukaren. Becker påstår att de flesta brukare är hemliga brukare, men rädslan av att bli påkommen finns hos de flesta av dem. Det är själva rädslan av vad som kan hända, om en brukare skulle bli påkommen av en icke-brukare, som utgör den sociala kontrollen. Som exempel kan man föreställa sig en tonåring som håller sitt cannabisbruk hemligt för sin moder. Tonåringen kommer förmodligen i vissa tillfällen känna oro inför att modern upptäcker att tonåringen är en cannabisbrukare eftersom hon är en icke-brukare och ser ned på cannabisbruk.

För nybörjaren och den oregelbundna användaren är detta ett viktigt steg i karriären. Att lära sig med vilka man kan röka cannabis samt när och var man riskerar att inte bli påkommen av icke-brukare underlättar bruket. För att en person ska kunna övergå till ett regelbundet bruk finns det enligt Becker två möjligheter. Personen kan enbart umgås med icke-brukare som accepterar hans bruk av drogen. Eller så kan han lära sig att dölja det faktum att han är inne i ett cannabis-rus. På så sätt kan han röka regelbundet även om icke-brukare är i hans omgivning.

Moral (Becker 1991, p72-78)

Traditionella föreställningar om drog(miss)brukare som inkapabla att ta hand om sitt personliga liv, opålitliga etc. är den tredje formen av social kontroll som Becker redogör för. Om en person tar ovanstående föreställningar på ett för stort allvar och exempelvis oroar sig för att bli slav under ett drogberoende kommer han inte att inleda ett bruk. För att ett cannabisbruk ska inledas måste nybörjaren som i nuläget till viss del instämmer med de traditionella negativa föreställningarna om droganvändning, övertygar sig om att dessa inte stämmer överens med verkligheten. Detta menar Becker kan ske genom deltagande i grupper där cannabis brukas. Under deltagandet kommer han inse att medlemmarna av gruppen har svar på hans dåliga föreställning om cannabis och försöker övertyga honom om att cannabis är ofarligt. Detta i kombination med att han ser att de andra faktiskt röker drogen blir en motivation för honom att själv testa.

Inom grupper där samtliga konsumerar cannabis, sporadiskt eller regelbundet, lär sig personerna att kunna rationalisera bort alla negativa föreställningar som får cannabisbruk att framstå som farligt och som ger dem en *missbrukarstatus*. Den vanligaste typen av rationaliseringar är enligt Becker föreställningen om att alkohol är farligare än cannabis. En annan föreställning är den att cannabis har fler fördelar än nackdelar vad gäller hälsofrågor vilket gör att brukare refererar till det som ett läkemedel, vilket det är i exempelvis vissa delstater i USA

Beckers slutsatser om den sociala kontrollen är baserade på djupgående intervjuer där intervjupersonerna ger svar på frågor som berättar om deras erfarenheter av att bruka cannabis. Vad de arbetar som, vilka personer de umgås med och varför de röker är frågor som har besvarats bland deltagarna i intervjuerna. Resultaten som föranleder hans slutsatser om social kontroll är således baserade på hur faktum att vara cannabisbrukare påverkar det vardagliga livet. Beskrivningen av den sociala kontrollen är därmed utifrån individens perspektiv om hur omgivningen har en inverkan på dennes bruk. Att förklara den sociala kontrollen utifrån individens perspektiv är ett bra

tillvägagångssätt för att få en förståelse av en cannabisbrukares tillvaro, eftersom det tydligt visar hur utomstående faktorer har inverkan på outsiders (cannabisbrukare).

3. Forskningsmetod och angreppssätt

Under detta arbete härstammar all data som samlats in från internetforumet Flashback². Jag har övervägt att komplettera datainsamlingen genom att utföra intervjuer med cannabisbrukare men valde att avstå detta. Det gjorde jag eftersom syftet med denna uppsats, vilket är att undersöka om användandet av ett internetforum kan rättfärdiga ett illegalt cannabisbruk, hade behövt uppfylla två kriterier hos intervjupersonen. Nämligen att denne 1) brukar cannabis och 2) är användare av Flashback-forum. Att hitta personer som uppfyllde båda kraven sågs som problematiskt då alla användare på Flashback är anonyma och är därför svåra att kontakta. Att hitta en fysisk intervjuperson som uppger att han brukar cannabis och även är en Flashback-användare var för specifikt och jag ville hellre lägga tiden som hade ägnats åt att hitta rätt urval av intervjupersoner på att undersöka själva forumet.

Jag har enbart hållit mig till Flashback-forum och inga ytterligare forum. Tack vare Flashbacks stora användarbas som generat många inlägg har det funnits mycket data att samla in. Kvantiteten och variationen av inläggen från användarna har varit tillräckligt stor för inte behöva kompletteras av ytterligare källor.

Nedan följer en kort beskrivning av [flashback.org](https://www.flashback.org/) samt hur datainsamlingen utförts.

3.1 Flashback-forum

Jag inledde med att skapa mig en förståelse för upplägget på forumet och fann att det fanns en speciell del avsedd för att diskutera droger. Delen avsedd för drogdiskussion var i sin tur uppdelad i tolv underrubriker avsedda för bland annat olika typer av droger, drogrehabilitering, odlande av droger etc. Jag har fokuserat på sektionen rubricerad "Cannabis". "Cannabis" var även den indelad ytterligare tre kategorier; "Cannabis i media", "Cannabisaktivism" och "Cannabiskultur".

² <https://www.flashback.org/>

Datainsamling har skett från dessa tre kategorier eftersom innehållet i diskussionerna bedömdes relevanta utifrån det valda koderna (se vidare nedan).³

På forumet sorteras konversationer i ”trådar”. Att följa trådar och läsa vad användare skriver på trådarna har varit mitt tillvägagångssätt vid insamlande av material. En tråd kan skapas av vilken användare som helst och inleds ofta med någon typ av fråga, uppmaning eller ett påstående. Detta gör användarna i syfte att skapa en form av diskussion i enlighet med trådens namn. Ett exempel skulle kunna vara följande: *Hur skriver man ett bra metodavsnitt i en C-uppsats?* eller *Den stora tråden om konsten att rulla en joint*. I trådar med rubriker i enlighet med det sista exemplet, som varken är en fråga eller en uppmaning, brukar trådskaparen (refereras till som TS) ge användarna direktionser om hur han vill att diskussionen på tråden ska struktureras. Exempelvis: *På denna tråd bör du berätta vilken teknik som är bäst för att rulla den perfekta jointen. Lägg gärna upp bilder!* Trådar av denna typ har visat sig vara extra intressanta att följa eftersom de tenderar att generera en rik diskussion och blir i regel ganska långlivade. Innehållet i olika trådar har studerats noggrant och specifika inlägg har valts ut och analyserats med syftet att se hur ett illegalt cannabisbruk rättfärdigats på ett internetforum. Nedan följer en beskrivning av urvalsprocessen för vilka trådar jag valt att följa samt vilka inlägg som valts att analyseras.

3.2 Urval trådar och inlägg från trådar

Urvalsprocessen för trådar och inlägg har varit deduktiv, vilket innebär att en instuderad teori styr utvalet av datan (Hennink et al. 2013: 42-45). Jag har alltså valt trådar där ämnet som diskuteras på något sätt indirekt berör en av de tre formerna av social kontroll; tillgång, diskretion och moral (Becker, 1991: 59-78). Detta har gjorts för att enklare kunna identifiera vilka delar av datan som är av intresse för vidare analys.

Antalet inlägg och aktiva personer i de olika trådarna varierar, vilket innebär att en viss tråd aldrig innehåller lika många inlägg som en annan. Jag har i regel intresserat mig för trådar med ett stort deltagande eftersom dessa tenderar att generera rika och mångfacetterade diskussioner. Eftersom mitt urval först och främst styrs efter Beckers teorier har mängden inlägg på de trådar jag följt

³ Länk till delen av forumet avsedd för cannabis: <https://www.flashback.org/f13>

varierat⁴. Trådar av mindre storlek har i sin helhet samlats in som empiri och inga inlägg har uteblivit.

Trådarna med stort deltagande har samtliga haft över 1500 inlägg från användare. Jag har därför inte haft möjlighet att läsa igenom alla inlägg som återfinns på en specifik tråd eftersom jag ansåg det för tidskrävande. Jag har i regel då jag undersöker en stor tråd inlett med att läsa de 50 första inläggen i tråden. Därefter har jag läst 50 inlägg som är skrivna någon gång i mitten av trådens livslängd och slutligen 50 av de yngsta inläggen. Det innebär att jag satt en gräns av minst (ibland läste jag fler än 50 åt gången) 150 lästa inlägg per tråd⁵. I regel märkte jag efter ca 150 lästa inlägg att åsikter började upprepa sig mer än en gång. Det fanns således ingen anledning att fortsätta på samma tråd. Inläggen som valts ut i vardera tråd representerar den samlade attityden (eller den mest förekommande bland användarna) bland de inlägg jag läst. Om en tråd jag följer, som exempelvis diskuterar legalisering av cannabis i Sverige, visar att majoriteten av användarna som skriver på tråden är positiva till en legalisering, kommer också de inlägg jag väljer ut vara positivt till en legalisering. Detta har gjorts i syfte att skapa en sammanfattad version av tråden. På detta sett har inte min data manipulerats för att uppnå ett specifikt resultat.

Totalt har fem trådar följts under detta arbete. Trådarna har varierat i mängden inlägg att läsa (från 10 inlägg upp till 17881 totalt) och de har alla bidragit med olika mängd data. Totalt har det samlats in 12 sidor ”rådata” (icke bearbetat material) som sorterats efter vilken del av forumet och vilken tråd de var hämtade ur. Denna empiri utgjorde grunden för analysen.

3.3. Analys: kodning

I detta avsnitt kommer jag redogöra för mitt tillvägagångssätt under analysen.

Under analysen av det empiriska materialet har den kodningsmetod som presenteras av Hennink et. al. (2013: 216-229) använts. Hennink et. al. presenterar kodning som en del av grundad teori (grounded theory), vilket inte är en metod i sig, utan snarare en process för att utveckla teori ur empiri från kvalitativ forskning (Hennink et. al. 2013: 208), där kodning är en central del av

⁴ Den minsta tråden som bidragit till min empiri hade totalt 10 inlägg. Den största hade 17881 inlägg

⁵ Av de 150 lästa inläggen har cirka 50 valts ut för att utgöra datan/empirin. Denna siffra har dock varierat

processen. Koder används för att referera till ämnen, åsikter, idéer etc. som återfinns i den insamlade datan. (Hennink et. al. 2013: 216) Det som kodas är essentiellt ämnen som diskuteras av individerna i datan, i detta fall användarna på Flashback-forum, och som funnits genom att man läser sin data. Koder kan skapas deduktivt utifrån exempelvis instuderade teorier eller induktivt där koden härstammar ur själva datan.

Enligt Hennink et. al. är kodning användbart utifrån två aspekter; 1) det hjälper till att identifiera viktiga frågor och ämnen som lyfts fram av personerna i datan, samt hjälper till och förstå hur personerna står i relation till dessa. 2) Det hjälper till att strukturera datan eftersom man under kodning rubricerar vissa sektioner av texter så att man lättare kan hitta bland stycket vilket exempelvis underlättar då man jämför texter (Hennink et. al. 2013: 216-217). Kodning är en viktig del av den analytiska processen, men är ingen metod som genererar teorier om materialet. Kodning framför allt till för att "förbereda" materialet inför teorigenererande analys. Jag kommer nu att redogöra för hur jag använt mig av deduktiv kodning och därefter induktiv kodning.

3.4 Exempel: deduktiv kodning

Jag inledde med att koda mitt material deduktivt enligt Howard S. Beckers teorier om cannabisbruk och social kontroll. Vid deduktiv kodning utgår man från en instuderad teori för att se om dess centrala idéer även återfinns i den egna datan (Hennink et.al. 2013: 213). När jag har kodat min data deduktivt har mitt mål varit att markera vilka delar av min data som kan förklaras utifrån en specifik teori. Det är därför relevant att ha en förståelse över vad det är som utgör samtliga tre sociala kontroller; tillgång, diskretion och moral. Utifrån beskrivningen av en enskild social kontroll, och hur denna har en inverkan på individers cannabis konsumtion, läste jag igenom mina inlägg för att se om personerna bakom inläggen på något sätt påverkats av den sociala kontrollen jag utgick från.⁶

Jag kommer nu illustrera hur kodningen gått till. Exemplet utgår från den sociala kontrollen tillgång och återfinns i resultatdelen av denna uppsats (sektion 4.1). Det visar hur en användare på Flashback-forum vänder sig till andra användare på forumet för att ta reda på hur han kan

⁶ Denna process upprepades tre gånger då det finns tre former av social kontroll

införskaffa cannabis i Stockholm. Jag kodade inlägget med orden ”SK⁷, tillgång” vilket föreslår att den sociala kontrollen hindrar individen bakom inläggen att införskaffa cannabis i Stockholm.

3.5 Exempel: Induktiv kodning

När jag kodade texter deduktivt fann jag alltid att en eller flera av Beckers teorier kunde förklara ett fenomen som återfanns i min data utifrån teorierna om social kontroll. Men när det kom till att undersöka hur personerna i datan undkommer den sociala kontrollen var deduktiv kodning inte längre användbart, eftersom sättet varpå man undkommer den sociala kontrollen via nyttjande av ett internetforum är ett tämligen specifikt fenomen som Beckers teorier inte täcker. Jag började därför koda min data induktivt enligt hur jag ansåg att individerna undkom den sociala kontrollen. Detta gjorde jag induktivt för alla tre formerna av social kontroll och alla koder härstammar ur datan, och inte en inläst teori.

För att ge ett exempel kan vi utgå från den sociala kontrollen moral. Resultatkapitlet av min undersökning kommer att avslöja mer ingående vad jag kommit fram till gällande hur personerna på Flashback-forum undviker den sociala kontrollen. Den induktiva kodningen identifierade hur personerna på forumet skyddade sig mot fördömande moral riktad mot cannabisbrukare från tidningsartiklar. Inlägg som visade hur personerna i min data skyddade sig mot denna typ av moral kodades exempelvis med orden ”Skyddande mot moral”, då de valde att inte tro på tidningsartiklar som förmedlar ett negativt budskap om cannabis.

Den induktiva kodningen har utförts under samma ordning som den deduktiva. Det vill säga att kodningen utifrån en typ av social kontroll åt gången för att se om användarna genom att använda forumet kan undvika Beckers former av social kontroll.

3.6 Analys: Typologier

Under analysen av datan har jag skapat typologier, såsom de presenteras av Hennink et.al (2013: 254-255). Att använda typologier är att kontinuerligt kategorisera data för att urskilja specifika beteenden (Hennink et.al 2013: 254). Beteenden av samma typ tilldelas en kategori som är specifik för just det beteendet, vilket innebär att en viss typologi får inte vara allt för lik den andra (Hennink

⁷ SK. står för social kontroll

et.al 2013: 255). Typologierna jag skapat kan alltså ses som typologier för hur cannabisbruk rättfärdigas på ett internetforum. Givet hur jag har definierat rättfärdigande efter hur användarna på forumet undviker Beckers tre former av social kontroll skapade jag inledningsvis tre typer av typologier (en för vardera form av social kontroll). Endast den moraliska sociala kontrollen visade sig behöva två typer av typologier då datan visade att användarna på två skilda sätt undvek denna kontroll. Att kategorisera kodat material hjälper till att skapa en konceptualiserad bild över datan eftersom enskilda koder understryker ett specifikt ämne medan kategorier och koder skapar en samlad större förståelse över ett ämne (Hennink et.al. 2013:245).

3.7 Metodens förtjänster och begränsningar

I denna del av arbetet vill jag redogöra för mina metoders förtjänster och begränsningar till att uppnå syftet med uppsatsen.

3.7.1 Kodning

Den deduktiva kodningen skapar en bra länk mellan teori och empiri (se sektion 3.4) vilket är av vikt för detta arbete då teorier flera gånger testas mot datan. Man bör vara försiktig vid deduktiv kodning så att man inte tvingar på en kod som inte har stöd i datan (Hennink et.al 2013; 219). Detta har jag hela tiden haft i åtanke då jag varit noga med att den deduktiva kodningen måste ha stöd från datan. Stödet från datan skapar man genom att noga läsa datan såväl som den instuderade teorin (flera gånger om) och jämföra om teorin verkligen kan förklara fenomenet som återfinns i datan.

Induktiv kodning är central för kvalitativ dataanalys eftersom den får datan att tala för sig själv (Hennink et.al 2013; 218). Detta eftersom koderna är ”naturligt” inspirerade från datan vilket gör att de är av speciellt värde, jämfört med deduktiv kodning vilket kan ha en mindre direkt koppling till datan eftersom den grundar sig i en annan teori. Den induktiva kodningen framhäver vad som är unikt för det specifika arbetet vilket gör det mer relevant/intressant.

3.7.2 Typologier

Eftersom jag kunnat urskilja olika sätt som personerna i datan rättfärdigar sitt cannabisbruk har utvecklandet av typologier varit passande för denna studien. Utvecklande och jämförande av

typologier har varit till stor hjälp att konceptualisera, generalisera och utveckla teorier om hur cannabisbruk rättfärdigas på internetforumet Flashback. Förmågan att kunna konceptualisera data tar analysen till en mer abstrakt nivå och möjliggör att se hur enskilda bitar av datan är sammanlänkade och tillsammans utgör en konceptuell helhet (Hennink et.al 2013; 247). Ett enskilt inlägg taget ur sin kontext säger oftast inte mycket om cannabisbruk och rättfärdigande av bruket. Det är helhetsbilden av alla inläggen jag läst och hur denna helhetsbild bekräftar, nekar eller ger förslag till andra teorier om hur cannabisbruk rättfärdigas på forumet som styr resultatet av detta arbete.

3.7.3 Begränsningar

Som tidigare nämnts har ingen kontakt med personerna i datan förkommit under detta arbete. Detta eftersom jag ansåg att Flashback-forum hade tillräckligt med data för att kunna uppnå syftet med arbetet (se kap 2). Jag missar därför den delen som är typiskt för kvalitativ forskning vilket Hennink et al. (2013: 17-18) förklarar som skillnaden mellan förståelse och *verstehen*. Förståelse över beteenden kan fås utifrån forskarens egen synvinkel genom hans egna referenser till förståelse via t.ex. ett teoretiskt paradig. Det är denna nivå av förståelse som min metod har kunnat få fram. Verstehen innebär däremot att kunna förstå ett beteende utifrån studieobjektets perspektiv och på så sätt nå en ökad förståelse bakom ett visst beteende. Ett lämpligt sätt att uppnå den typ av förståelse är genom intervjuer.

Med metoden jag valt att använda kan jag därför inte göra anspråk på hur personerna i min data själva anser hur de rättfärdigar sitt cannabisbruk. Jag kan enbart visa på tendenser i min data som talar för eller emot teorierna utifrån vilka jag definierar rättfärdigande. Givet urvalet och metoden varpå jag besvarar min frågeställning ger denna uppsats enbart förslag för hur cannabisbruk rättfärdigas på Flashback-forum. Visserligen är sättet varpå jag definierar cannabisbruk, vilket är baserat på Beckers former av social kontroll som rör all form av cannabisbruk (Becker 1991; 59), användbart för att ta reda på hur andra cannabisbrukare rättfärdigar sitt bruk. Men när det kommer till hur användarna på Flashback rättfärdigar sitt cannabisbruk är själva nyttjandet av forumet en central del av rättfärdigandet, vilket gör att cannabisbrukare som inte är användare på forumet inte genomgår samma process för att rättfärdiga sitt bruk.

4 Resultat och analys

Nedan redovisas hur internetforumet Flashback kan vara till hjälp för en cannabisbrukare att rättfärdiga sitt brukande genom att komma undan de tre formerna av social kontroll, tillgång, diskretion och moral. Resultaten har som sagt tagits ur jämförande av de fyra typologierna över hur användarna vid forumet undviker den sociala kontrollen för att rättfärdiga sitt cannabisbruk. Resultaten redovisas efter vilken typ av moralisk kontroll som behandlas och följer samma upplägg som Becker (1991) använder i sitt arbete. Rubrikerna talar om hur den sociala kontrollen påverkat individerna bakom inläggen samt hur de, genom användande av forumet, försöker undkomma den.

4.1 Tillgång

När det kommer till förmågan införskaffa cannabis (tillgång) är det främsta hindret för en cannabisbrukare att cannabis är narkotikaklassat och begränsas främst av lagar som gör innehav och bruk av drogen straffbart. Även försäljning är olagligt, och de som säljer droger är ofta svåra att få tag på om man inte vet var man ska leta (Becker 1991:62). Flashback-forum förbjuder all form av droghandel på hemsidan. En person får inte uppge att han har cannabis för försäljning eller berätta om specifika personer/ organisationer vilka ägnar sig åt droghandel. Det finns däremot ingenting som hindrar en person från att ställa följande typ av frågor. Dessa inlägg är hämtade ur Flashback-forum på den del av forumet som heter ”cannabisaktivism”⁸:

hej jag undrar hur man gör för att gå tag i gräs om man bor i stockholm finns det något ställe man kan åka till eller något liknande? mvh

(Skrivet av användare TheNewStu 2012-09-14, 03:44)

TheNewStu fick en del kommentarer och svar, detta var en av dem:

Rinkeby, du kommer scora till 100%. Räkna inte med att få en ärlig bit bara, det kan man aldrig göra när man plockar upp av någon random. Det kommer med all sannolikhet bli så att någon kommer hjälpa dig och inte sitter på grejerna själv så du kan räkna med knatchande...

(Skrivet av användare TorstenFlink 2012-09-14, 03:53)

När man följer tråden framgår det inte ifall TheNewStu följer rådet från användaren TorstenFlink eller ifall han lyckats få tag på cannabis i Stockholm. Så om Flashback-forum har hjälpt

⁸ Länk till tråden: <https://www.flashback.org/t1962132>

TheNewStew att undkomma den sociala kontrollen tillgång går inte att bevisa. Ännu ett exempel som rör tillgång till cannabis kommer denna gång från samma del av forumet. Denna användare ställer en fråga om att skicka brev med cannabis inrikes⁹:

*Ska skicka upp ett par gram till en polare snart, och funderade lite över hundar och så. Finns det något att oroa sig över vad gäller både hundar och andra varelser såklart?
Och kollas brev randomly om det är något tjockt i dem? Vill bara veta.*

EDIT: Är det förresten någon som har några bra tips hur man kan göra för att bli av med lukt och skicka det på enklaste sätt?

...

(Skrivet av användare ItsTheGanjaman - 2010-03-22, 20:08)

Ett av svaren användare fick var:

Inrikespost kollas inte men packa in det bra så att det inte börjar lukta, brevbäraren kanske blir sugen annars

(Skrivet av användare OBFK 2010-03-23, 00:53)

Detta är två exempel från två olika trådar där personer på Flashback ställer frågor som rör tillgång till cannabis. Den ena frågar om en geografisk plats där chanserna sägs vara höga för att införskaffa cannabis, den andra frågar riskerna av att via brev skicka cannabis till en vän. Inte i någon av de två trådarna framgår det huruvida Flashback-forum spelat någon roll för att komma undan den sociala kontrollen som hindrar tillgången till cannabis. Användarna ställer två typer av frågor som är viktiga för rättfärdigande för bruk av cannabis eftersom rätt typ av svar skulle kunna leda till att användaren får tillgång till drogen. Men reglerna på forumet som förbjuder att denna typ av information sprids försvårar, om inte omöjliggör, att Flashback-forum används till syftet att införskaffa cannabis. Vad gäller införskaffandet av cannabis är den sociala kontrollen i detta avseende stark.

4.2 Diskretion, Rädslan att bli upptäckt

Enligt Becker finns det alltid en rädsla för att cannabisbrukaren ska bli påkommen av icke-cannabisbrukare under ett cannabisrus eller under stunder han innehar drogen. Därför håller sig cannabisbrukaren ofta tillsammans med personer som vet om att han är brukare och som accepterar dennes användande. På Flashback är denna risk mer eller mindre obefintlig då samtliga användare

⁹ Länk till tråden: <https://www.flashback.org/t1153186>

är anonyma och kan endast bli kontaktade under det alias dem uppger på forumet. Men hur underlättar forumet för en individs cannabisbruk när det kommer till att minska risken att bli upptäckt av icke önskade personer?

Jag kan inte påstå att Flashback-forum underlättar för förmågan att hemlighålla sitt bruk inför sin omgivning. En användare har alltid möjlighet att fråga andra användare om tips på bra ställen att gömma sitt cannabis, eller hur långt efter det att man rökt som man kan föra konversation utan att ena personen märker att man har rökt. Men ett uppfyllande svar på dessa frågor är svårt att ge eftersom det är de praktiska omständigheterna som avgör, och dessa tenderar att variera väldigt mycket från person till person. Ansvaret ligger hos individen som förhoppningsvis känner till sin egen omgivning och vet vilka metoder som lämpar sig bäst i dennes situation. Precis som Becker påstår talar datan för att individen bäst når denna kunskap via dennes egna bekantskapskrets av brukare, i takt med att han rör sig genom cannabiskarriären.

Det finns däremot en tråd som kan minska oron mot att bli påkommen. Många som inte vill bli sedda av icke-cannabisbrukare känner oron eftersom man vet att drogbruk inte accepteras och man riskerar att uppfattas som en *missbrukare*. Men det händer ändå att en brukare under ett rus offentligt uppvisar ett udda beteende som uppmärksammas av en icke-brukare. Denna tråd som heter: *Mest pinsamma under CB*¹⁰ poster användare historier då de har gjort pinsamma saker under ett cannabisrus. Här kommer några exempel från tråden:

- *hehe, skön tråd*
- *min kompis och jag gled in på donken för nån månad sen och beställde käk... allt gick skit smidigt för mig, vågade dock inte möta kassörskans blick en enda gång. Men polarn min fuckade upp totalt. Han hade beställt och allt gick perfa tills betalningen skulle ske... Han drar korter fram och tillbaka flera ggr och inget händer. Efter nån sekund ser jag att han står med busskortet och drar i "kortbetalningsgrejjen". Det ser kassörskan me... med ett leende på läpparna informerar hon vännen min om situationen, då tittar han upp på henne och säger uppgivet:*
- *Men det funkade ju på bussen...*
- *fan va kul det var!*

(Skrivet av användare dirFlaw 2006-06-05, 15:18)

¹⁰ Tråden finns på: <https://www.flashback.org/t334441p2>

- Jag kommer ihåg en gång i vintras när jag och tre polare stekta som ägg skulle in och köpa munchies på mcdonalds, jag nojjade lite över att tjejen i kassan skulle märka att jag va bränd så jag upprepade hela tiden i mitt huvud vad jag skulle säga till henne när jag kom fram, väl framme så säger jag:

"En BigTasty Plusmeny tack."

Hon: "Vad ska du ha att dricka?"

Jag: "Jag ska ha en bigtasty plusmeny."

Hon: "Ja, men vad ska du ha att dricka till den?"

Jag: (jättehögt) "JAG SKA HA EN BIGTASTY PLUSMENY TACK!" Hon en gång till (märkbart irriterad över bängaset som står och hänger över disken): "JA, MEN VAD SKA DU HA ATT DRICKA TILL DEN!?"

Jag: "Jaha... Cola tack..."

- Så idiotiskt, står och nojjar över att hon ska märka att jag är bäng, och så går jag o gör en sån sak

(skrivet av användare pygmyshrew 2006-06-04, 17:57)

I bägge exemplen har personerna offentligt uppvisat ett udda beteende under påverkan av cannabis. Vad som gör denna tråd intressant är responsen som ges av andra användare. Majoriteten av kommentarerna är positiva vilket innebär att ett beteende som i vanliga fall ses ner på bemöts med acceptans och ges positiv respons. Den positiva responsen kan i sin tur rättfärdiga beslutet hos en person att röka cannabis.

Denna slutsats är enbart teoretisk och jag har inga belägg för att Flashback forum faktiskt rättfärdigar cannabisbruk genom att minska oron för användarna att bli påkomna för att vara under ett cannabisrus.

4. 3 Moral. "Vi mot dem" - cannabis i media

Denna del av analysen täcker delen av forumet som heter "Cannabis i media" med inlägg hämtade från tråden "Den Stora tråden med Skvaller och Notiser om cannabis¹¹". Det är en analys jag redogör för eftersom den visar en inställning som en klar majoritet av de personer jag följt på Flashback-forum har till hur media porträtterar cannabis. Riktlinjerna för användarna på forumsdelen är att posta (skriva inlägg) artiklar, filmer, nyhetsklipp och liknande medier där

¹¹ Länk till tråden: <https://www.flashback.org/t820563>

cannabis nämns. Vilket politiskt budskap mediet har gällande cannabis finns det inga bestämmelser över, det är helt upp till användarna som postar.

I nedanstående inlägg jämför en användare vid namn jamesdean två artiklar som täcker samma händelse. Den första artikeln är en svensk morgontidning. Användaren inleder med att citera den svenska artikeln.

Inlägg (ur SvD):

Efter att ha varit en offentlig marijuana-förespråkare i flera år har artisten George Michael nu helt slutat med droger. I en intervju med Big Issue Magazine berättar stjärnan att han slutar med drogerna efter två nära döden-upplevelser på senare år. Det ena efter att drogpåverkad ha kört sin bil genom ett butiksfönster 2010, och den andra efter att ha ramlat ut ur en bil i farten våren 2013, uppger Contactmusic.

- Jag misstänkte att SvD inte berättade hela sanningen, så jag sökte upp **originalartikeln på contactmusic**, och mycket riktigt så var han inte påverkad av enbart cannabis vid bilkraschen:

Inlägg:

The star also revealed how his stay in Pentonville prison in 2010 - following a car crash while high on cannabis and anti-anxiety pill Amitriptyline - was "easier" than he expected because he knew it was "deserved".

(Skrivet av användare jemsdean 2014-03-18, 01:27)

jamesdean påpekar att Svenska Dagbladet utlämnar faktum att fler droger än cannabis kan ha orsakat artisten George Michael bilolycka. Genom att jamesdean skriver enligt ovanstående kan artistens olycka inte enbart skyllas på hans influens under cannabis. Artikeln får inte cannabis att framstå som en "bra" drog, men jamesdean visar att antidepressiva piller likväl som cannabis kan ha orsakat artistens olycka.

Ytterligare ett uttryckt missnöje över den negativa bild cannabis ges i mediasammanhang kommer från användaren tvivale. Användaren kommenterar en artikel i tidningen NT som enligt ny forskarrön menar att unga människors hjärnor tar allvarlig skada av cannabis¹².

Ja, det lär dyka upp en hel del Reefer Madness propaganda i svensk media framöver. Det förvånar mig inte det minsta. Inget nytt under solen helt enkelt. Förbudsförespråkarna är desperatare än någonsin. Duned-in studien och annat hokus pokus kommer malas på friskt på diverse sekteristiska

¹² Länk till artikeln: <http://www.nt.se/nyheter/ostergotland/cannabis-gor-ungdomar-dummare-9876989.aspx>

föreläsningar och i prohibitionist-styrd svensk media, samtidigt som resten av världen mognar mer och mer i frågan om cannabis.

(Skrivet av användare tvivale 2014-06-07, 19:34)

tvivale menar att svensk media är prohibitions-styrd och kommer att fortsätta vara det under närmsta framtid. Samtidigt hävdar han att resten av världen mognar mer och mer i frågan om cannabis. Mer specifikt vad han menar med detta framgår inte. Men med tanke på hur han refererar till förbudsförespråkarna som en grupp för sig och hävdar att dessa är ”mer desperata än någonsin¹³”, finns det anledning och tro att han själv inte anser att cannabis bör vara förbjudet.

Artiklarna bidrar till möjligheten att se på cannabisbruk enligt den konventionella svenska synen på drogbruk, att allt icke medicinskt bruk av narkotika är *missbruk* samt bör vara förbjudet enligt lag. Som Becker (1991:78) (se sektion 2.2) beskriver är det denna bild på cannabisbruket som kan avskräcka en person från att testa cannabis i första hand. Vidare menar Becker att personer som redan är brukare måste finna ett sätt att se förbi den konventionella bilden av cannabisbruket för att inte denna ska påverka ett beslut att lägga ner med bruket¹⁴. Användarna jamesdean och tvivale visar två sätt varpå det blir möjligt att se förbi/ syna den negativa bilden artiklarna skapar kring cannabis. jamesdean hävdar att Svenska Dagbladet lägger för stor del av skulden av artistens bilolycka på hans påverkan av cannabis eftersom de utelämnar faktum att han även var under påverkan av antidepressiva piller. tvivale menar att all svensk media är prohibitionsstyrd och att den negativa propaganda de skapar för cannabis är på grund av deras desperata situation. På så sätt skapar de, åtminstone för sig själva, anledning att inte instämma med bilden som dessa artiklar skapar.

Så vad säger detta om hur cannabisbruk rättfärdigas? Vad som framgår av deras inlägg är ett rättfärdigande av en inställning mer förespråkande än förbjudande mot cannabis. Detta genom att de väljer att inte instämma med den konventionella synen de anser att artiklarna representerar och gör istället egna antaganden om ämnet artiklarna täcker.

¹³ Sett i sin kontext tror jag att användaren syftar till reaktionerna till legaliseringen i Colorado. Eftersom detta gjort att diskussionerna om cannabis fått ett nytt lyft kan det vara denna användaren har i åtanke då han säger att förbudsförespråkarn är mer desperata är någonsin att hävda sin åsikt. Detta är enbart en spekulation, användaren har själv inte uppgett detta.

¹⁴ Detta är Beckers teori om den sociala kontrollen moral

Som jag nämnde i inledningen till detta kapitlet är dessa två inlägg exempel på hur många användare skriver på tråden. Vad som framgår av personer som postar på liknande sätt som jamesdean och tvivale är ett missnöje med bilden som byggs upp runt drogen. De flesta anser att cannabis framstår som farligare än vad dem själva (cannabisbrukarna) anser den vara. Ännu ett inlägg från användare jamesdean sammanfattar många av användarnas åsikter:

I princip inga legaliseringsförespråkare påstår att cannabis är ofarligt, bara att det är mindre farligt än vad många påstår. Det känns som att journalister försöker svartmåla oss med åsikter vi inte har. Halmstråargument kallas det, när man förenklar och fördummar motståndarens argument (bygger en kopia av sin motståndare gjord av halmstrå för att den är lättare att slå ner än originalet), för att man lättare ska kunna vinna debatten...

(Skrivet av användare jamesdean 2010-12-10, 00:57)

4.4 Moral och "glorifiering"

Jag nämnde tidigare när en nybörjare anslutit sig till en grupp cannabisbrukare kommer hans negativa föreställningar om drogen att ersättas med föreställningarna som finns inom gruppen, vilka är positiva till cannabisbruk. De positiva föreställningarna menar Becker kommer från rationaliseringar där brukarna väljer att lita på positiv fakta om cannabis snarare än den negativa.

En vanlig rationalisering på forumet som användarna ofta återkommer till är poängterandet av fördelarna drogen medför i länder där användande är lagligt. Ett exempel är ett reportage postat av användaren *tvivale*, vilket handlar om "coffee shops" som säljer cannabis till sina kunder i Amsterdam. Rubriken till reportaget lyder: What can the Dutch teach the U.S. about selling pot?¹⁵ Under reportaget håller sig programledaren till saklig fakta gällande coffee shops för att förstå hur cannabis säljs i ett annat land. Han försöker inte sända ett politiskt budskap gällande cannabis. Men den person som å andra sidan vill styra debatten kan hävda en del argument till sin fördel. Exempelvis nämner reportern att Amsterdam har en låg användning av tyngre droger, bland annat heroin och kokain, än länder där lagarna mot cannabis är mer restriktiva. Vilket talar emot den konventionella bilden av cannabis som en inkörsport för tyngre droger.

Att upplysa om länder där en liberal inställning till cannabis tillför fördelar för landet är en vanlig typ av rationalisering på denna del av forumet. När man läser inläggen ges det en bild av att

¹⁵ Länken till reportaget: <http://www.pbs.org/newshour/bb/can-d...selling-pot-2/>

användarna gemensamt skapar en liberal syn till cannabis som ett alternativ till den konventionellt restriktiva.

Här näst vill jag täcka den delen av forumet vid namn "Cannabiskultur".

Den största av trådarna inom "Cannabiskultur" med 17881 poster och över två miljoner visningar har namnet: *Bilder och filmer på cannabis, rökverktyg och relaterad cannabiskultur*¹⁶. Användarnas posta i enlighet med trådens namn bilder som på något sätt uttrycker användarens cannabisvanor. Många av bilderna kommenteras av andra användare som ger beröm åt exempelvis en fint rullad joint och frågar hur den var att röka, vad den kostade, hur mycket var det i den, vilket typ av papper personen rullade med och mycket mer. En annan populär tråd heter: *Filmer ni brukar se på när ni rökt*¹⁷. Tråden används på liknande sett bortsett från fokuset på upplevelsen av att vara under ett cannabisrus och se på film. Nedan kommer några exempel från trådarna:

- Här kan ni få gissa mängd igen, jag köpte det igår i Christiania. Såldes som kashmir men det vet man ju aldrig, väldigt trevlig uppåt effekt men ändå avslappnande måste säga att jag är grymt nöjd med köpet.

(Bifogade bilder på hasch)

- Lite svårt att fånga dess rätta färg men den är väldigt ljus nästan åt det gråa hållet istället för brun.

(Skrivet av användare mjaukatt 2014-05-03, 13:40)

- Då jag såg Ondskan var jag ganska nerrökt... Jag minns att jag satt och störde mig då andra biobesökare skrattade... Självt skrattade jag inte alls utom under våldscenerna då jag gapskrattade...

(Skrivet av användare Nemesis1 2003-11-22, 09:21)

- Lite kvällsröka. Ni får ursäkta den dåliga bildkvaliteten, bilden var tagen med en mobilkamera

(Bifogad bild av en rullad cannabis cigarett)

(Skrivet av användare danulzola 2009-05-01, 19:21)

¹⁶ Tråden finns på: <https://www.flashback.org/t391664>

¹⁷ Tråden finns på: <https://www.flashback.org/t94454>

Nyttjandet av denna tråd gör att cannabisbruket genomgår en normaliseringsprocess.

Normaliseringen menar jag ligger i hur personerna på denna del av forumet obehindrat delar med sig av erfarenheter av cannabisbruk. Eftersom Sverige är ett prohibitionsland (Goldberg: 2012) är cannabisbruk ingenting som ofta talas om ute i allmänheten då cannabis är narkotikaklassat. Men på denna del av forumet behandlas cannabis som vilket ämne för diskussion som helst och användarna verkar ha som vana att dagligen prata om cannabisbruk¹⁸.

Normaliseringen möjliggör i sin tur för användarna att rättfärdiga sitt cannabisbruk eftersom cannabisbruket blir en aktivitet som ses upp till och inte ner på. När en brukare vet att han kan vända sig till Flashback-forum och få stöd för sitt bruk behöver han inte oro sig för fördömande moral. Den sociala kontrollen moral blir därför i teorin mindre effektivt för cannabisbrukare när dem är aktiva på denna del av Flashback-forum.

Denna slutsats kan dock inte bli mer än teoretisk. Inga av inläggen jag läst uppger att någon av användarna är beroende av denna del av forumet för att använda cannabis. En person som ansluter sig till denna del av forumet har med stor sannolikhet redan inlett ett cannabisbruk och är därför intresserad att dela med sig av sina erfarenheter. Något som i sig talar för att forumet inte spelar någon större roll vad gäller hur personerna på forumet rättfärdigar sitt cannabisbruk. Forumet behöver alltså inte vara avgörande för rättfärdigande av cannabisbruk (cannabisbrukare har ju under många år klarat sig utan Flashback-forum).

5. Slutsats

Resultatet av denna uppsats visar hur cannabisbrukare som är användare på Flashback-forum kan rättfärdiga sitt cannabisbruk genom att använda internetforumet. Slutsatserna är tagna utifrån hur användarna undviker Beckers tre former av social kontroll; tillgång, diskretion och moral vilket är sättet varpå rättfärdigande har definierats. Dessa sammanfattas nedan.

Tillgång

¹⁸ Att cannabisbruk talas om dagligen gäller inte alla personer som postar på tråden. Men eftersom många av användarna vars inlägg jag läst har postat flertal gånger under en längre tid på forumet vill jag påstå cannabis diskuteras dagligen bland dessa användare.

Flashback forum kan inte rättfärdiga en persons cannabisbruk genom att underlätta tillgången till cannabis, detta eftersom bland annat stiftade lagar och forumets regler hindrar användarna från att sprida information som leder till handel av illegala varor, vilket cannabis är, utförs. Den sociala kontrollen som reglerar tillgång till cannabis är stark i detta avseende. En användare har däremot möjlighet att genom Flashback-forums användarbas ställa mindre specifika frågor om vart man kan vända sig för att införskaffa cannabis. Regler på forumet förbjuder däremot användarna från att ge exakta svar som på garanterar köp och försäljning av droger. Flashback-forum kommer därför inte att vara cannabisbrukarens primära källa för att ta reda på var man kan införskaffa cannabis.

Diskretion

Positiv feedback på beteende som i normala fall ses ned på kan eventuellt minska oron cannabisbrukaren känner inför att bli påkommen under ett rus. Detta eftersom han har funnit en community som inte ser ner på varandra då man blir avslöjad inför den icke-cannabisbrukande populationen. Denna slutsats är endast teoretiska då inga personer på forumet faktiskt uppger att forumet är avgörande för deras besluta att röka cannabis.

Moral ”Vi mot dem” cannabis i media

Många användare anser att medier ger cannabis ett dåligt ryckte och uppger att dessa medier även *svartmålar* cannabisbrukare. På forumet har användarna möjlighet att försvara cannabis mot ett dåligt rykte genom att i detalj demonstrera hur en särskild artikel skriver om cannabis på ett sätt de själva dömer som icke sanningsenligt. Denna del av forumet kan hjälpa till rättfärdiga cannabisbruk eftersom användarna synar den stigmatiserande bilden som tidningsmedier skapar runt cannabisbruket.

Moral och ”glorifiering”

Användarna rationaliserar bort negativa föreställningar om cannabisbruk genom att påminna varandra om fördelarna med cannabisbruk snarare än nackdelar. Vidare genomgår cannabisbruket en normaliseringsprocess då användarna på forumet fritt kan dela med sig av sina erfarenheter av cannabisbruk. Normaliseringsprocessen möjliggör för användarna att rättfärdiga sitt bruk eftersom cannabisbruk behandlas som en aktivitet som ses upp till och inte ned på. Slutsatserna är enbart teoretiska då inga personer på forumet faktiskt uppger att forumet är avgörande för deras besluta att röka cannabis.

Jag kommer nu vilja anknyta till frågorna som ställdes i inledningen av arbetet:

- Är Beckers sociala kontroll påtaglig bland användarna på forumet?

Ja. Uppsatsen visar att i sektion 6.1 ges exempel på hur den sociala kontrollen som styr tillgången till cannabis hindrar en person från att via brev frakta cannabis och den andra från att införskaffa drogen. Sektion 6.2 visar hur faktum att cannabisbruk ses ned på gör att två användare, som är under påverkan av cannabis på offentlig plats, är oroliga att omgivningen ska märka att de är under ett cannabis-rus. Sektion 6.3 visar hur användarna skyddar sig mot de konventionella föreställningarna om cannabis och cannabisbrukare genom att ”syna” tidningsartiklar som ger cannabisbruket ett sämre rykte. Sektion 6.4 visar hur användarna delar med sig av sina erfarenheter av att bruka cannabis och på så sätt skapar en gemensam kultur relaterad till cannabis och cannabisbruk. Vilket Becker menar hjälper brukarna att rationalisera bort de negativa föreställningarna om cannabisbruk. Alla exempel i kapitel 6 visar att den sociala kontrollen är påtaglig bland användarna på forumet då samtliga personer, av separata anledningar, vänt sig till forumet för att diskutera en händelse som orsakats av social kontroll.

- Kan forumet vara tillhjälp för dess användare att rättfärdiga sitt cannabisbruk?

Nej. Ingen av de personer jag följt på Flashback-forum uppger att deltagande i forumet är avgörande för deras cannabisbruk. Vad som däremot framgår, och som redovisas ovan, är hur användarna genom sin samverkan på forumet lyckas utföra aktiviteter som den sociala kontrollen egentligen borde förhindra. I vissa avseende är den sociala kontrollen fortfarande stark, exempelvis i tillgång till cannabis då datan inte stöder att någon användare framgångsrikt använder forumet för att införskaffa drogen. Men när det kommer exempelvis till den sociala kontrollen moral är Flashback-forum en plattform för cannabisbrukare att dela med sig av sina cannabiserfarenheter utan att behöva riskera stigmatisering från personer som inte finner cannabisbruk acceptabelt. Eftersom jag funnit att Flashback-forum visar möjlighet för dess användare att till viss del undvika den sociala kontrollen anser jag att forumet är gynnsamt för att användarna ska kunna rättfärdiga sitt bruk. Men eftersom Flashback-forum inte kan hjälpa användarna att undvika samtliga av den sociala kontrollen tror jag inte att forumet fyller funktionen att rättfärdiga cannabisbruk hos sina användare.

- Är Beckers teorier om social kontroll relevanta för syftet att undersöka hur cannabisbruk rättfärdigas?

Ja. Om min data inte hade talat för att Beckers sociala kontroll har en inverkan på hur användarna kan konsumera cannabis vore det inte heller relevant att påstå att undvikande av den sociala kontrollen har betydelse för rättfärdigandet av bruket. Resultatet av arbetet visar däremot att den sociala kontrollen är något som har negativ inverkan på användarnas möjlighet att bruka cannabis, och användarna på forumet försöker därför finna vägar förbi/ försvara sig mot de hinder den sociala kontrollen orsakar. Rättfärdigande av ett illegalt cannabisbruk genom att undvika den sociala kontrollen är därför nödvändigt för den som vill röka cannabis. Beckers teorier för social kontroll är således relevanta i syftet att undersöka hur cannabisbruk rättfärdigas.

För att vidare utveckla detta arbete vore det intressant att föra djupintervjuer med personerna på Flashback-forum för att se huruvida slutsatserna stämmer överens med vad de själva anser om hur de rättfärdigar sitt cannabisbruk. Som har förklarats finns det en del svårigheter vad gäller att kontakta personer på Flashback-forum (se sektion 3.0). Ett förslag till vidare studier inom ämnet är att utgå från samma forum men applicera forskningsmetodik från Kozinets verk "Netnography" (2010). "Netnografi" (engelska netnography) presenteras som ett metodiskt tillvägagångssätt för att utforska online communityn, kulturer och annan form av sociala beteenden online. Metodiken kan utnyttjas för till tillgodogöra sig all den information som finns tillgänglig inom sociala medier, samt nå ut till användarna på forumet och föra aktiv diskussion med dessa. Detta hade ökat relevansen för arbetet då slutsatserna kan testas mot individernas egna åsikter.

Referenser

Brian A. Primack, Erika L. Douglas, Kevin L. Kramer (2009): *Exposure to cannabis in popular music and cannabis use among adolescents*. *Addiction* Vol. 105 (3) 515-21 (44 ref) (Hämtad: 29-06-14)

Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning (2012): *Drogutvecklingen i Sverige*. Rapport nr. 130. Stockholm Tillgänglig: <http://www.can.se/PageFiles/1299/drogutvecklingen-i-sverige-2011.pdf?epslanguage=sv> Redaktör: Ulf Guttormsson Författare: Ulf Guttormsson, Siri Nyström, Clara Henriksson (Hämtad: 07-05-14)

Flashback-forum: trådar vars inlägg redovisats som resultat i följande kapitel:

4.1: <https://www.flashback.org/t1962132> (Hämtad: 06-06-14)

<https://www.flashback.org/t1153186> (Hämtad: 08-06-14)

4.2: <https://www.flashback.org/t334441p2> (Hämtad: 23-04-14)

4.3 <https://www.flashback.org/t820563> (Hämtad: 12-04-14)

4.4: <https://www.flashback.org/t391664> (Hämtad: 13-05-14)

<https://www.flashback.org/t94454> (Hämtad 13-05-14)

Howard S. Becker (1991): *OUTSIDERS* Studies in the sociology of deviance, New York, The Free Press

Howard Parker (2005): *Normalization as a barometer: Recreational drug use and the consumption of leisure by younger Britons*. *Addiction Research & Theory*. Jun 2005, Vol.13 Issue 3 p205-215. 11p. (Hämtad: 03-07-14)

Monique Hennink, Inge Hutter, Ajay Bailey, (2013) *Qualitative Research Methods*, London, SAGE Publication.

Robert V. Kozinets (2010): *Netnography* Doing Ethnographic Research Online, London, SAGE

Sharon Rødner Sznitman (2007): *An examination of the normalisation of cannabis use among 9th grade school students in Sweden and Switzerland*. *Addiction Research & Theory*. Dec 2007 Vol. 16 issue 6 p.601-616. 16p (Hämtad: 05-07-14)

Ted Goldberg (2012): *vad händer om vi legaliserar narkotika?* *Socialvetenskaplig Tidskrift*.

Tillgänglig: <http://hig.diva-portal.org/smash/get/diva2:541573/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad: 23-06-14)